

Komisija za turno kolesarstvo
pri Planinski zvezi Slovenije

Borovnica

Blaž Kovač

Seminarska naloga
v okviru tečaja za Turno kolesarske vodnike
Valvazorjev dom pod Stolom
3. - 6. julij 2008

SEMINARSKA NALOGA

Izvedba TK ture

Blaž Kovač

Vodnik TK – pripravnik

1) Uvod

V postopku pridobitve naziva Turnokolesarskega vodnika PZS (TKV) za turno kolesarstvo (TK), je potrebno izdelati tudi seminarsko nalogo na temo konkretne izvedbe TK ture.

Izbral sem si domačo turo, ki poteka po okolišu, ki ga dobro poznam in katere traso sem že večkrat prevozil. Predstavljena tura je celodnevna, njena težavnost in zahtevnost pa sta na višji ravni in tako primerni za kolesarje s kar nekaj kondicije in vztrajnosti. Razen nekaj delov (pa še ti so v mejah normale), tura nikjer ne presega 4. stopnje – ne na vzponih, ne na spustih

Še dodaten motiv za izbiro te trase je dejstvo, da bo mogoče to seminarsko izkoristiti tudi v praksi, saj bom prej ali slej to isto traso razpisal kot TK turo v domačem okolju.

2) Faze izvajanja TK ture

TK tura se izvaja v več fazah. Vodnik mora pred samo turo izvesti potrebne priprave in javno objavo ture, po turi pa sledi analiza ture in izdelava poročila.

Seminarska naloga bo ponazorila pripravo in izvedbo ture po teh fazah.

3) Priprave

- Zamisel: Zamisel je odvisna od ciljne skupine in objektivnih okoliščin (letni čas, čas na voljo itd.).
- Priprava ture in izdelava načrta poti: Pred turo vodnik izdelava načrt poti in se pripravi na turo. To omogoči kvalitetno izvedbo in da vodniku vse potrebne informacije za samo vodenje.
- Objava ture, obvestilo PZS: Vodnik pred turo javno objavi turo (preko spleta, PD, časopisa, ŠD itd.) in o turi obvesti Komisijo za TK pri PZS. Po potrebi zagotovi dodatne vodnike preko Komisije za TK pri PZS, da pride na vodnika cca 5-8 udeležencev.

- Podroben načrt ture in načrt poti: V primeru zahtevnejše ture, vodnik izdela podroben načrt in turo prej prevozi. Tako lahko dobi vpogled v turo (tudi GPS track) in lahko vodenim zagotovi vse ustrezne podatke.
- Zavarovanja ipd.: Praviloma TK vodnik vodi v okviru PZS, po dogovoru pa tudi lahko za zunanje organizacije (ŠD, študentski klubi ipd.). Pri tem je potrebno urediti vprašanja zavarovanja vodenih, če niso člani PZS – najbolje s pogodbo med organizacijo in vodnikom. Praviloma vodnik ne bi smel biti pristojen za zavarovanje vodenih, pač pa mora to (če ne gre za turo članov PZS preko Komisije za TK pri PZS) urediti organizator – recimo lokalno športno društvo.

4) Tura

- Zbor, uvodne priprave in obvestila: Vodnik v tej fazi poda uvodna pojasnila, napove in razloži potek ture in poda ostala potrebna obvestila. Pregleda se oprema (čelada, orodje, prva pomoč ipd.), kolesa, zdravstveno stanje in zavarovanje udeležencev in uredi pomanjkljivosti pred začetkom. Udeleženci se prijavijo in podpišejo na prijavnici list. Seznani se jih z odgovornostjo vodnika in organizatorja
- Ogrevanje: Za pravilno delovanje telesa je potrebno kratko ogrevanje, da ne pride do poškodb. Že pri načrtovanju ture vodnik gleda, da se tura začne z lažjim kolesarjenjem, „ruska ogrevanja“ niso zaželena.
- Izvedba ture: Vodenje in nadzorovanje vodenih med turo, pojasnjevanje okolice, znamenitosti in skrb za varnost udeležencev.
- Konec ture, raztezanje: Po koncu ture se izvede raztezanje za izogib poškodb. Udeležence se na varnem mestu seznani z zaključkom ture.
- Priprava na analizo: Vodnik pobere mnenja, komentarje pripombe oz. zbere le-te za izdelavo analize ture.

5) Analiza, poročila

- Zbiranje mnenj: Če se to ni izvedlo na zaključku ture, se lahko to stori naknadno, preko emaila.
- Izdelava analize: Izdela se analiza ture, pozitivnih in negativnih lastnosti. Priporočila se upošteva pri naslednji turi. Če so smotrna.

- Izdelava poročila: Vodnik pripravi poročilo, ki se pošlje organizatorju, Komisiji za TK pri PZS in vsem zainteresiranim (lahko s eobjavi na istem mestu kot razpis za turo).
- Obveščanje organizatorja, PZS in udeležencev

6) Primer opisa ture in višinskih grafov

Kratek opis:

Tura se prične na železniški postaji v Borovnici, kjer je dovolj prostora za puščanje jeklenih konjičkov. Presedlali bomo na aluminijaste konjičke in se odpravili na celodnevno zahtevno turo na Krim. Borovnica leži na približno 300 m.n.v., Krim pa na 1107 m.n.v. Zaradi razgibanega terena tura zahteva premagovanje okoli 1.500 metrov vzpona. Spust ni težek, zahteva pa določeno zbranost na nekaterih delih. Celotna tura se časovno ocenjuje na okoli 5-6 ur zmerne vožnje ali cca 7 ur počasne. Ocena po Paternuju: V3/4, S4

Opis poti:

1) Iz železniške postaje se napotimo proti centru Borovnice in takoj po prečenu Borovniščice zavijemo levo na makadamsko pot. Nadaljujemo ob strugi proti toku potoka do naslednjega mostu, prečimo cesto in nadaljujemo po kolovozu na desni strani ob Borovniščici. Po slabem kilometru travnika nadaljujemo po asfaltirani cesti v isti smeri in na prvem križišču zavijemo levo. Sledimo glavni cesti, mimo Dražice, pod železniškim okljukom naravnost do 4-stranega križišča. Na tem križišču zavijemo desno in prečimo potok (ni Borovniščica) in takoj za tem pričnemo z asfaltnim vzponom.

2) Vzpon ni težak (V3), po kakem kilometru pa se asfalt umakne makadamu, kmalu pa nas prestraši tudi tabla, da vstopamo v območje medveda. Po približno 5 kilometrih pridemo na izravnavo z Y križiščem, kjer nadaljujemo po levi cesti v strmejši klanec (V4) do naslednjega križišča, kjer lahko glede na časovne razmere zavijemo levo in si ogledamo znamenitost, Krmsko jamo (znamenita tudi zaradi poveljnih pobojev). Če ne bo interesa za ogled jame (10 minut od križišča, vodil vas bo vodnik), bomo pustili politiko ob strani in nadaljevali z vzponom po desni cesti, ki nas po izravnavi po dobrem kilometru pripelje do asfaltirane ceste Rakitna-Cerknica. Zavijemo levo in po razgibanem terenu (V2, S2) po kakih 6 kilometrih dosežemo Rakitno (pozor, cesta je prometna).

3) Na Rakitni nadaljujemo skozi vas in na glavnem križišču za Podpeč-Ljubljano nadaljujemo naravnost mimo cerkve v kratek asfaltni klanec (če bo utrujenost prevelika se temu delu lahko izognemo tako, da pri cerkvi na križišču zavijemo levo v smer Podpeč-Ljubljane, na sedlu po kakih 3 km asfalta pa sledimo odcepu desno, kjer je tudi tabla za Krim. Ta varianta je V1-2). Na koncu vasi in klančka pridemo na makadam in pričnemo z vzponom v manjši klanec, ki nas vodi preko malega grebenčka, ki zakriva pogled na Krim (V3). Sledi zanimiv gozdni spust do glavne makadamske ceste Rakitna –

Zg. Ig (S3), nato pa sledimo cesti v spustu do odcepa za vrh Krma. Zavijemo levo na dobro utrjeno cesto, ki vodi na vrh.

4) Cesta na vrh je dobro utrjena, saj je na vrhu vojaška postojanka in komunikacijski stolp. Cesta zavije okoli celotnega pobočja, strmina pa se ves čas povečuje, zato nadaljujemo v zmernem tempu (težavnost: V2-V3 in zadnji kilometer V4). Orientacijsko je cesta enostavna, samo sledimo ji, dokler se dobesedno ne zaletimo v klopi pri planinski postojanki na vrhu Krma.

5) Po počitku in ogledu okolice (Krm je zelo razgleden vrh) bomo nadaljevali s spustom po poti vzpona do glavne ceste Rakitna – Zg. Ig. Ob vikendih je cesta zelo prometna, zato je potrebno biti ob spustu pozoren (S3).

6) Ko dosežemo glavno cesto, zavijemo levo in se po kakih 100 v.m. spusta na izrazitem 180-stopinjskem ovinku napotimo desno v gozd in nadaljujemo po vlaki/gozdni poti, ki se preko razgibangea terena vije do Rakitne (V2, S2).

7) Na Rakitni nadaljujemo preko vasi v smer prihoda, a kmalu po glavnem križišču zavijemo na cesto, ki vodi do hiš na desni. Sledimo tej cesti dokler se ne sprevrže v vlako, ki nas po položnem vzponu po dolini (V2) pripelje na sedlo, kjer stoji na robu jase spomenik padlim partizanom, ki so bili na tem območju izjemno močni in dejavni (zanimivost).

8) Spust nadaljujemo po vlaki (markirana), ki se dokaj strmo spušča do obračališča/gozdne ceste. Vlaka je dobro utrjena, žal pa je njeno stanje odvisno od aktivnosti gozdarjev, zato težavnost variira od S3-S5. Na obračališču le-tega prečimo in nadaljujemo spust po markirani vlaki (S3), po kakih dveh kilometrih pa zavijemo desno in po vlaki v rahlem vzponu prečimo gozd dokler ne pridemo do gozdne ceste (V2). Zavijemo desno in cesti v vzponu sledimo do križišča, kjer zavijemo levo in po 3 kilometrih položnega vzpona pridemo na sedlo (V2).

9) Sedlo zapustimo in nadaljujemo po makadamski gozdni cesti in po 50 metrih zavijemo levo na spuščajočo se vlako (S3). Držimo se desnih variant. Ko ponovno pridemo do ceste, jo prečimo na malce slabši makadam (če smo v gozu zašli in tega makadama ni, bo potrebno kakih 50 višincev navzgor) in nadaljujemo po cesti dokler se le-ta ne izravna in konča sredi gozda (S1). Poiščemo pot, ki se sredi obračališča spušča levo v gozd in ji sledimo, po 500m pa pridemo na kamnito vlako, ki se spušča strmo skozi goščo (S3).

10) Takoj za goščo zavijemo desno na prečko (pod prečko je tudi vzporedna vlaka) dokler ne pridemo do lokalne polharske koč. Če domačinov ni, šnopca žal ne bo. Od polharske koč vodi potka v lepem spustu (S4) do konca vasi Pako, kjer ob robu gozda (smo v gozdu) nadaljujemo spust do porušenega mostu na stari železnici Dunaj-Trst. Ostanke mostu so delo partizanov leta 44 in 45, ko so vsakodnevno napadali postojanke ob tej progi (zanimivost).

11) Vodnik vam lahko pokaže ohranjene in podrti italijanske in nemške bunkerje, hkrati pa vas bo po stari progi peljal do Borovnice preko edinega ohranjenega mostu nad vasjo Pako iz te dobe, ki kičasto stoji nad cerkvico. Na koncu bomo prispeli do temeljev porušenega borovniškega mostu, ki je bil svoj čas največji zidani most v Evropi (če ne na svetu) in od katerega je ostal le en steber, saj so ga partizani zminirali, da so odrezali oskrbovanje Nemcev na primorskem (bombardiranje zaveznikov je podrlo vas, most pa ne).

12) Turo zaključimo tako, da nadaljujemo po potki v isti smeri še kakih 500 metrov in ko dosežemo hiše se za njimi po asfaltu spustimo pod železnico v vas (strmo, S3), prečimo Borovniščico in zavijemo desno na makadam, kjer v daljavi lahko vidimo železniško postajo.

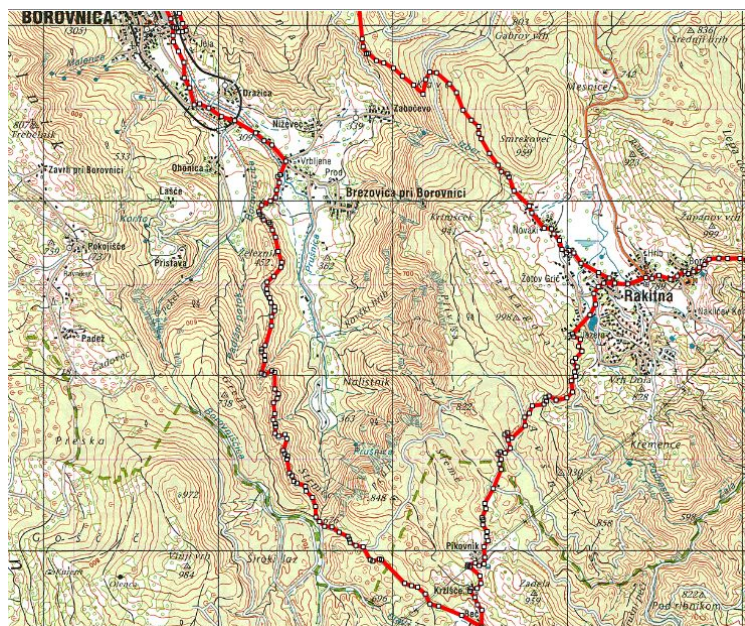
Znamenitosti:

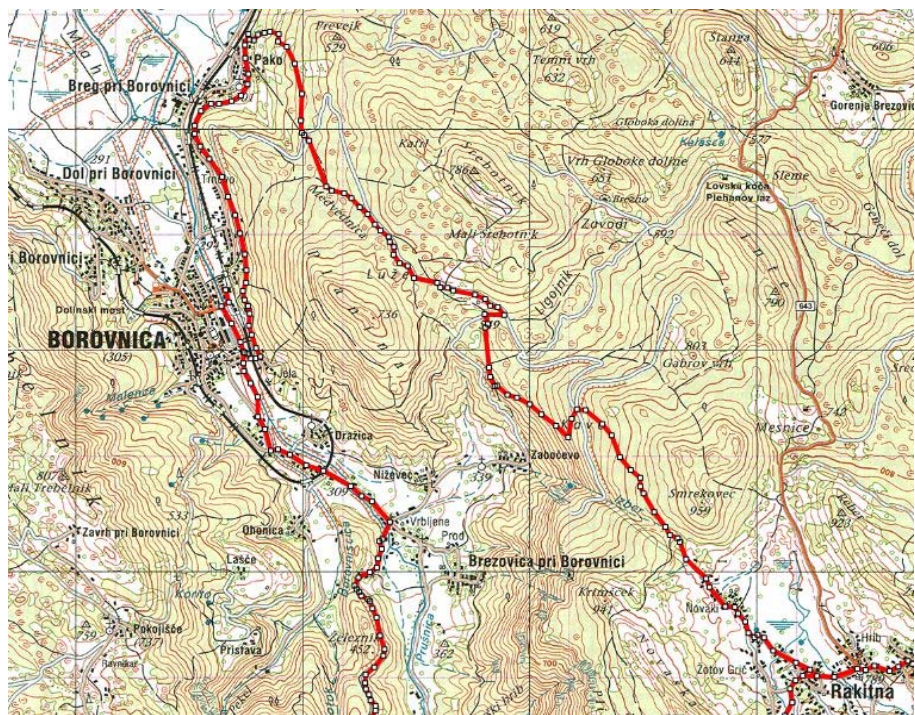
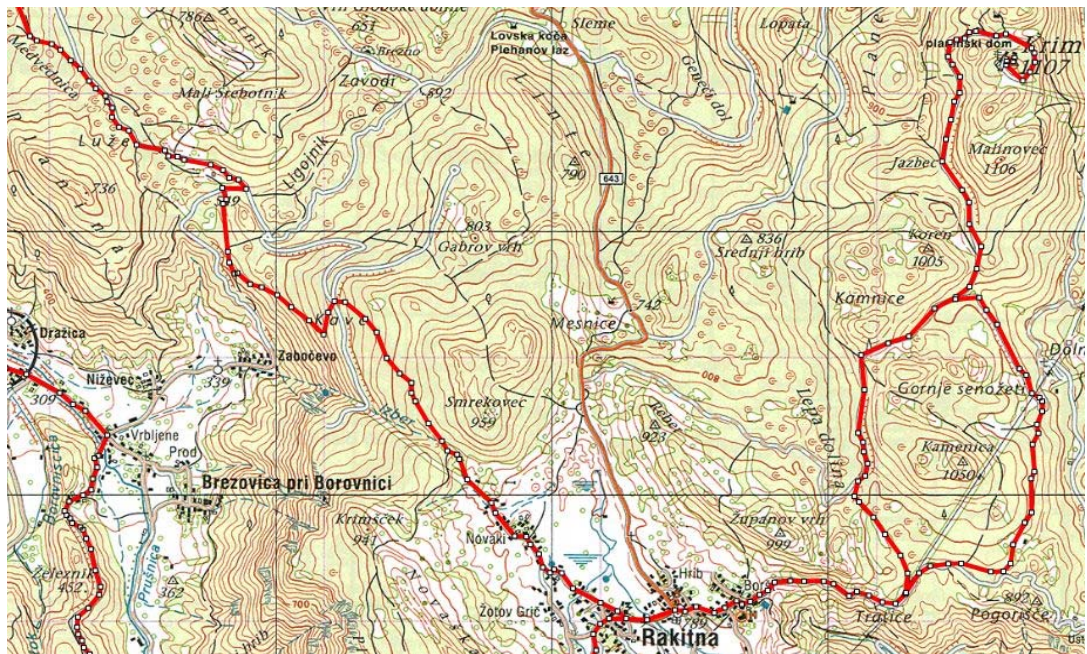
- Krimska jama (glej opis vzpona)
- Spomenik padlim partizanom (glej opis spusta)
- Stara železnica Dunaj Trst in podrti bunkerji in mostovi ob njej (konec spusta)
- Ostanki borovniškega viadukta (konec spusta)

GPS tracki, format *.txt (vodnik pripravnik se opravičuje, ker še ne obvlada programja, zato je track razdeljen v tri dele, pri čemer jih ne znam združiti v celoto). Poleg tega nimam pojma, kako jih vključiti v dokument, zato jih pripenjam emailu za KTK pri PZS:

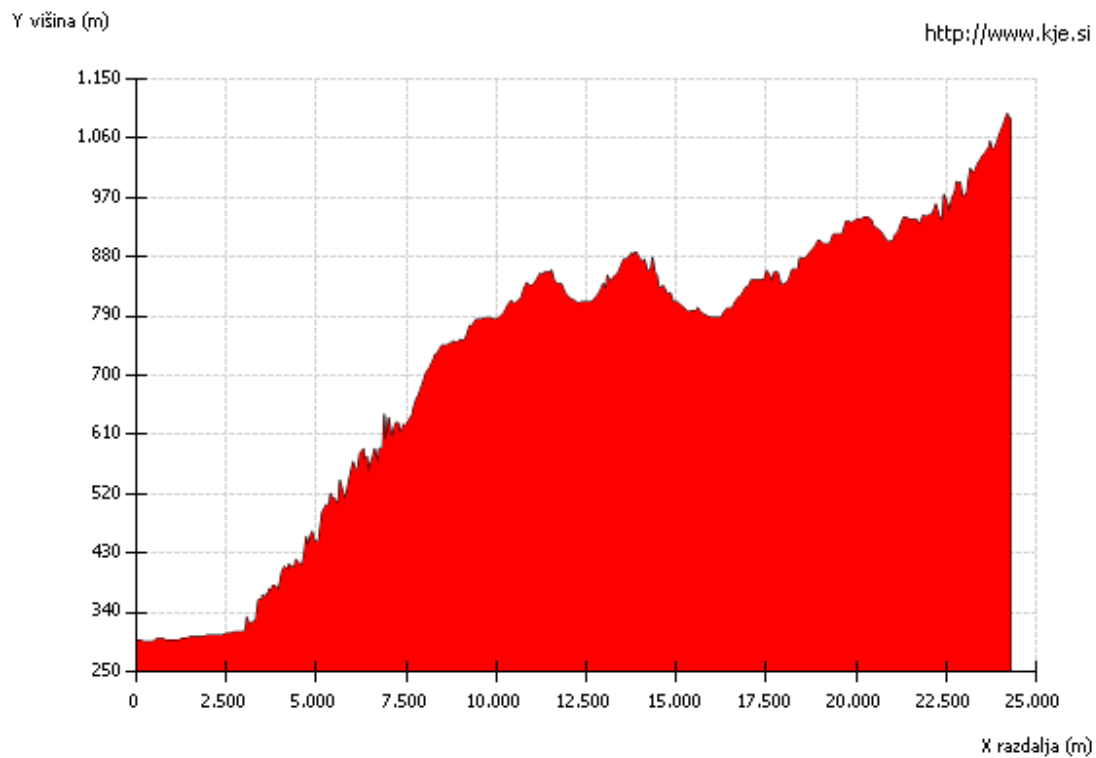
- Vzpon Borovnica – Krim.txt (cel vzpon do vrha)
- Spust od ceste pod Krimom nazaj do ceste na Rakitno.txt (od odcepa za vrh Krima, spust do makadama za na Rakitno)
- Spust Rakitna – Borovnica.txt (zadnji del spusta v Borovnico)

Grafični prikaz vzpona:

Analiza terena vzpona (višinski graf):

7) Sklep

Preko primerne predpriprave in ob upoštevanju realnih ciljev za dano skupino, lahko vodnik izvede kvalitetno TK turo v užitek vseh – ob potrebnem zagotavljanju varnosti.

Priloge:

-trije GPS tracki v .txt obliki za uvoz v program za orientacijo oz. GPS sprejemnik (vzpon, 2. del sputa in 3. del spusta).